

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

8181/T2

No _____
SUOMEN SOTILAS

SUOMEN ARMEIJAN JA SUOJELUSKUNTAIN VIIKKOLEHTI

KOLMAS VUOSIKERTA

N:o 31—32
13. VIII. 1921.

Ilmestyy joka lauantai

Pää- ja vastaava toimittaja: Iimari Helkinheimo.
Avustajina: Sotaminist. vanh. adjutantti, jääk. kapt. Helkinheimo
Vänr. Telvaala Suojelusk. Yliesikunnasta.

Toimituksen ja konttorin osoite:
Helsinki Annank. 29. Puh. 1148

Vuosikerran hinta 40:—
Puolivuosikerran „ 22: 50
Yksityisnumerot 1: 50
Kaksoisnumerot 3: —
Ilm. hinta 90 p. mm.

2:sen Divisionan Esikunta vv. 1920—1921.

(Kenraali v. Gerichin aikoina.)

Istumassa vasemmalta: Lääk.ev.luutn. Wellman, jääk.maj. Lilius, kenraalimaj. v. Gerich,
luutn. Heikel, jääk.majuri Rehnäck.

Seisomassa: Tal.pääll. Sikanen, luutn. Ahlblad, jääk.kapt. Horn, el.lääk.maj. Stauffer,
luutn. Saurio, res.vänr. Mäkelä ja Aalto, sekä varusups. Tuomi.

FINLAND
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Lotta-lupaus.

Rouva Greta Krohn.

On aina helppoa työskennellä jonkun aatteen hyväksi, kun omistaa tovereita, jotka taistelevat saman päämäärän puolesta. Mutta silloin, kun ihmisen eteen kohtalo asettaa yksin suoritettavaksi jonkun työn, kysytään paljon enemmän sisäistä vakaumusta ja voimaa. Silloin tarvitsee hän jotain niin kouraantuntuvaan tukea, että siihen tarttuen voi pelottomasti päämäärään kulkea. Tällainen henkinen tuki on annettu sana, vala tai lupaus. Sotilas vannoo lippuvalan, lääkäri, pappi, virkamies oman virkavalansa. Tämä lupaus sitoo antajansa, se vihkii hänet kaikkien vastuksienkin uhalla määrättyyn tehtävään. Tämän lupauksen kautta saa yhteiskunta varmuuden siitä, että asianomainen on tietoinen velvollisuuksistaan. Ja toiselta puolen on myös edesvastuullisessa asemassa olevien henkilöiden moninverroin helpompi johtaa niitä joukkoja, jotka ovat valan tai lupauksen pyhittämiä kuin niitä, jotka vain satunnaisen innostuksen elähtäminä ovat ryhtyneet toimintaan.

Isänmaallisessa työssä ovat ne voimat parhaat, joita vallitsee uhrautuva isänmaallinen mieli ja joita sitoo tehtävänsä annettu pyhä lupaus. Tällaisen luotettavan voiman isänmaan palveluksessa muodostavat suojeluskunnat ja sellaisen tulisi myös Lotta Svärdien olla.

Lotta-työn menestyksen ja jatkuvan elinvoiman kannalta näyttää siten erikoinen Lotta Svärd-lupaus tarpeelliselta. Tätä ei kuitenkaan voitane vaatia kaikilta Lotilta, niin suotavaa kun se olisikin, vaan yksinomaan »Toimen Lotilta», joilla on siksi tärkeä työ suoritettavana, että heidän on annettava erikoinen lupaus. Sama koskee myöskin tärkeissä luottamustöissä olevia Lottia.

Lotta-lupauksen merkitys on aikaisemmin esittämämme perusteella ilmeinen. Suojeluskun-

nan päällikkö voi järjestää toiminnan varmalle pohjalle, kun hänellä on luotettavaa apua käytettävissään. Ja Lotalle itselleen antaa lupaus tukea ja voimaa kestää vaikeissakin tilanteissa ja seurata velvollisuuden ääntä silloinkin, kun tämä vaatii suuria uhrauksia.

Vapaussodan aikana tekivät silloiset Lotat n.s. Mannerheimin valan, jossa he »vereen ja henkeen asti» lupasivat isänmaataan palvella. Kun sitten sodan tauottua eri seuduilla maata alettiin perustaa Lotta Svärd-Yhdistyksiä, muodostui näissä erikoinen ryhmä valio-Lottia, suojeluskunnan aktiivisia apulaisia muonituksessa ja sairashoidossa — »Toimen Lotat». Monin paikoin antoivat nämä Lotat suojeluskunnalle erikoisen lupauksen tai kirjallisen sitoumuksen.

Tärkein kohta tässä lupauksessa on, että Lotta sitoutuu ehdottomasti tottelemaan sk-päällystöä. Perustuuhan juuri tähän ennen kaikkea se apu, mikä sk:illa Lotista on. Eihän esim. sk-lääkärillä olisi paljoakaan iloa Lotista, jotka antaisivat apuaan sairashoidossa vain silloin, kun se heitä huvittaisi. Kun lisäksi voi harvata sairashoito-Lotista todella ovat hoitajattaria, useimmissa tapauksissa vain näiden apulaisia, olkoon heillä ainakin se sairaanhoitaja-ominaisuus, jolla he parhaiten voivat lääkäriä ja sk:aa palvella: ehdoton tottelevaisuus. Vain tällaisesta Toimen Lotasta, jolla palvelemis-tahtoon liittyy ehdoton kuuliaisuus, on sk:ille hyötyä. Selvää on myös, että

luottamusasemissa olevien Lottien kuuliaisuuslupaus ylempiään, siis johtokuntia kohtaan on hyvänä takeena siitä, että luottamustehtävät tulevat tunnollisesti hoidetuiksi.

Tarkastelkaamme nyt eri lupauksen muotoa ja sisältöä.

Minkälaisia lupausmuotoja eri yhdistyksissä niiden alkuaikoina käytettiin, ei ole vielä

Eräs työala Lotille!

Nuoria naisia Suomen Punaisen Tähtien kursseilla.

selvillä. Eräs niistä, Kyminlaaksossa käytetty vakuutus, jonka Suojeluskuntain Ylipäällikkö on vahvistanut väliaikaisesti käytettäväksi, kuuluu näin: *»Minä N. N. vannon ja vakuutan kaiken sen kautta, mikä minulle on pyhää ja kallista, että rehellisesti ja omantunnontarkasti avustan suojeluskuntaa sen puolustaessa uskoa, kotia ja isänmaata ja että kaikessa tinkimättä alistun päällystöni voimassa oleviin ja vasta annettaviin määräyksiin sekä etten luovu Lotta Svärd-Yhdistyksen toiminnasta, ennenkuin yksi (1) kuukausi on kulunut siitä, kun todistettavasti olen ilmoittanut paikalliselle johtokunnalle haluavani erota Lotta Svärd-Yhdistyksestä».*

Koska on olemassa monta Lottaa, jotka uskonnollisista syistä eivät voi valaa vanna, laati maaliskuussa pidetty piiriedustajain kokous näitä varten seuraavan Lotta-lupauksen sääntöihin otettavaksi: *»Minä N. N. lupaan kunniasanallani, että rehellisesti ja omantunnontarkasti avustan suojeluskuntaa sen puolustaessa uskontoa, kotia ja isänmaata, sekä lupaan, etten luovu Lotta Svärd-Yhdistyksen toiminnasta» j. n. e.* Kun sittemmin sääntöjen muoto joutui kokoneiden lakimiesten harkittaviksi, ilmoittivat he, ettei kumpikaan edellämaituista lupauksista ollut varsinainen vala, ja että näillä kummallakin oli sama vain moraalisesti sitova arvonsa. Edellinen oli kuitenkin Lotta Svärd-toiminnan kannalta arvokkaampi, siinä kun nimenomaan sitouduttiin tottelemisvelvollisuuteen. Poistaakseen kuitenkin epäilykset liian laajasta tottelemisvelvollisuudesta ehdotti professori Tulenheimo, jonka puoleen yksityisesti olin kääntynyt, lupaukselle seuraavan muodon:

»Minä N. N. lupaan kunniani ja omantuntoni kautta, että minä rehellisesti ja omantunnontarkasti Lotta Svärd-Yhdistyksen — — — jaoston jäsenenä avustan suojeluskuntaa sen puolustaessa uskoa (uskontoa), kotia ja isänmaata, sekä kaikessa, mikä siitä johtuu, tinkimättä alistun päällystöni antamiin määräyksiin. Samoin lupaan, etten minä luovu Lotta Svärd-Yhdistyksen sanotusta jäsenyydestä (tai: Yhdistyksestä), ennenkuin yksi (1) kuukausi on kulunut siitä, kun paikallisjohtokunnalle olen todistettavasti ilmoittanut haluavani erota.

Niinkuin huomaamme, on tämä lupaus laadittu Lottien etuja silmälläpitäen.

Kun, kuten mainittu, mikään näistä lupauksista ei ole varsinainen vala, ei niiden pitäisi herättää epäilyksiä uskonnolliseltakaan kannalta. Ne taas, jotka tästä huolimatta eivät katso voivansa sitä juhlallisessa muodossa suullisesti antaa, voisivat tehdä sen kirjallisena sitoumuksena.

Lähtöleveys tulee varmaan osoittamaan, minkä ylläesitetystä Lotta-lupauksen muodoista yhdistys itselleen tulee omaksumaan.

Selvää on, että ne Toimen Lotat, jotka ottavat tehtävänsä vakavalta kannalta — ja muita ei toivottavasti lienekään — ilolla lupauksensa antavat. Tässä suhteessa on minulla jo hyvä kokemus Kyminlaakson Lotista. Niinpä, kun erään pitäjän Lotat kuulivat, että naapuripitäjän »aktiivi»-Lotat olivat valan vannoneet, eivät hekään tahtoneet olla huonompia, vaan pyysivät saada vanna valan, ja niin järjestettiin vapausjuhlan yhteyteen juhlahumalanpalvelus ja senjälkeen »valan-teko» Lotille. Itse asiassa antoivat Lotat yllämainitun vakuutuksen. — Eräessä toisessa Kyminlaakson pitäjässä oli äskettäin Lottajuhlat ja oli juhlien yhteyteen järjestetty Lotille tilaisuus lupauksen antamiseen, jota *»he kauan ovat hartaasti odottaneet»*, kertoi innostunut puheenjohtaja. — Kun virsi oli laulettu ja pappi lausunut lupauksen merkityksestä muutamia vakavia sanoja, kehoitti hän vielä niitä, jotka mahdollisesti tunsivat itsensä heikoiksi lupauksen täyttämiseen, poistumaan riveistä. Kuinka monen luulette poistuneen? Kukaan ei poistunut, mutta sensijaan tuli kaksi lisää. Edellisenä päivänä arvioi puheenjohtaja lupauksen antavia olevan 12, mutta juhlatilaisuuden tullessa osoittautui niitä olevan runsaasti kolmekymmentä. Tahdon vielä erikoisesti mainita, että näiden joukossa oli eräs 16-vuotias innostunut Lotta, joka nuoren ikänsä tähden ei vielä voinut tulla Toimen-Lotaksi. Lupauksen antamisen kautta tahtoi hänkin vihkiytyä isänmaan palvelukseen.

Olen vakuutettu siitä, että tämä Lotta ei ole ainoa laatuaan, vaan että juuri sellaista innostusta on paljon salomaiden aineksessa. Tuo aines on saatava esiin. Pois kaikki turhat ja kahlehtivat ennakkoluulot, jotka ovat päässeet Lotta-lupaukseenkin liittymään!

PIESUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Ulkomaalaisia sotilasasiamiehiä Suomessa.

VI.

Ranskan meriasiamies kapteeni d'Ythurbide.

Korvettikapteeni Ignace Jean Paul Marie Pierre d'Ythurbide on syntynyt 1884. Merisotakoulussa oli hän 1901—04 ja täydennysopistossa 1904—05. Meriväen aliluutnantti 1908, korvettikapteeni tammik. 1920.

Kapteeni d'Ythurbide'n meriretkistä ovat mainittavimmat retket Antilleille, Marokkoon (sotaretki), Taka-Intiaan ja Kaukaiseen Itään. — Hänen palveluksensa sotalaivastossa alkoi Ranskan Pohjoisen laivaston päällikön adjutantin toimessa. Senjälkeen hän toimi »Des Cartes»-nimisen risteilijän harjoitusupseerina, torpedohävittäjä »Saigonin» päällikön apulaisena, risteilijä »Algerin» tykistö-opetusupseerina ja vedenalaisen veneen päällikön apulaisena.

Sodan aikana kapteeni d'Ythurbide toimi »Cugnot»-nimisen vedenalaisen apulaispäälikönä ja sitten päällikönä Adrianmerellä v. 1916 saakka. Vuonna 1917 hän oli vedenalaisen veneen päällikönä Englannin kanaalissa sekä talvella 1917—18 opettajana merikoulussa.

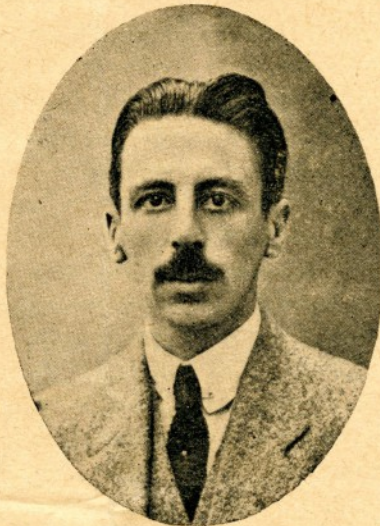
Aselevon jälkeen oli kapt. d'Ythurbide upseerina Ranskan meriministeriössä aina toukokuuhun 1919, jolloin määrättiin Suomeen.

Ei luulisi, että kapt. d'Ythurbidessä, tässä hennossa ja hiljaisessa tummanverisessä ranska-

laisessa piilisi niin paljon päättäväisyyttä ja kylmäverisyyttä kuin mitä hänessä todellakin on. Hänen työalansa on ollut meren syvyys ja on hän tässä vaarallisessa toiminnassaan suorittanut monta sankaritekoa.

Tässä eräs niistä:

Ollessaan »Cugnot»-vedenalaisen päällikkönä Adrianmerellä teki hän veneineen rohkean hyökkäyksen Cattaron satamaa vastaan, mutta keksi eräs itävaltalainen risteilijä hänen veneensä ja alkoi sitä tuimasti ahdistaa. Hänen onnistui kuitenkin veneineen sukeltaa veden alle ja hävisi niin vihollisen näkyvistä, eivätkä itävaltalaiset innokkaista etsiskelyistään huolimatta kyenneet saamaan häntä käsiinsä. Nyt vuosia myöhemmin kapt. d'Ythurbide Helsingissä tutustui täällä tilapäisesti vierailleen »Komendant Pil-

Kapteeni d'Ythurbide.

sudski»-nimisen puolalaisen sotalaivan upseereihin, joiden joukossa myös oli mainitun itävaltalaisen risteilijän entinen komentaja. Tämän tiedustellessa, kuinka kapteeni d'Ythurbiden oikeastaan oli onnistunut päästä pujahtamaan pakoon Cattaron luona, selitti tämä, että hän sukelsi suorapäättä vihollisatamaan ja pysytteli siellä piilossa. Sellaista uhkarohkeutta ei osattu lainkaan edellyttää ja siksi etsittiin vedenalaista vain mereltä. —

Suojeluskuntapäällystökoulun entinen huoneusto Hämeenlinnassa on nyt Kajaanin Sissien hallussa. Tämän takia on koululle tiedusteltu uutta huoneustoa, tällä kertaa pääkaupungin lähistöltä, ja näyttää hyviä toiveita olevan siitä, että koulu voidaan lokakuussa saada käyntiin.

Sotilasohjaajakurssit. Sk-piirien sotilasohjaajille toimeenpantavat kurssit ovat alkaneet 10. VIII. Turengissa ja kestävät ne 3 viikkoa. Kurssien johtajana toimii jääk. majuri Ekholm sekä opettajina sot. tarkastajat jääk. majurit Lilius ja Melander.

Sk:ain tykistökurssit, kaksi viikkoa kestävät, alkavat Perkjärvellä 14. VIII. Johtajana on tykistön tarkastaja jääk. majuri Lesch ja opettajina hänen apulaisensa kapt. Nylund sekä tykistökouluutusupseeri vänr. Cederberg. Kurseille on ilmoittautunut runsaasti osanottajia.

Liikuntakasvatusneuvojat. Kajaanin sk. piirin liikuntakasv. neuvoja Keräsen seuraajaksi on nimitetty Pohjolan sk. piirin liik. kasvatusneuvoja Neitiniemi ja hänen jälkeensä Pohjolan piirin neuvojaksi op. Tähtinen. Vaasan piirin neuvoja Björk on saanut pyynnöstä eron toimestaan.

Suomalainen urho.

Maksimilian August Myhrberg.

Maisteri Yrjö Karilas.

— Mitä tahdotte? — kysyi eversti Fabvier kookkaalta muukalaiselta, joka tuli ilmoittautumaan Kreikkaan lähtevän apujoukon riveihin.

— Kiväärin, herra eversti! — vastasi muukalainen. Hän oli tullut suoraan Espanjasta, missä oli taistellut vapauden puolesta ja joutunut vangiksi, ja nyt hän oli kuullut, että Kreikan kansa oli noussut sortajaansa vastaan. Saihan sinne lähteä suomalainenkin mies, jonka rinnassa vapauden kaipuu niin voimakkaana temmelsi. Siellä kotona ei ollut vielä kansa noussut, sentähden täytyi täällä vapausliikkeiden aallokossa kulkea seikkailusta seikkailuun.

— Vihdoin oikea sotamies! — huudahti eversti Fabvier riemastuneena. Tähänastisilla tarjokkailla oli ollut suuria vaatimuksia. Mikä oli tahtonut kapteeniksi, mikä everstiksi, mikä taas kenraaliksi.

Niin tuli suomalaisesta Maksimilian August Myhrbergistä ja ranskalaisesta, Napoleonin sodissa mukana olleesta eversti Fabvierista eroamattomat ystävät.

Myhrberg oli syntynyt Raahessa 1797. Poikana hän oli ollut oikea huimapää. Kerran hän oli tarttunut myllyn täydessä vauhdissa pyöriin siipiin kuvitellen halki ilmojen pääsevän kauas muille maille, mutta olikin maahan tullessaan taittanut molemmat käsivartensa. Ja vahvemerkiksi ne parannuttuaan siitä olivat vain tulleet. Kyllä niillä jaksoi miekkaa heiluttaa. Sen saivat turkkilaiset kokea, kun syksyllä 1824 lähdettiin Kreikkaa auttamaan.

Negroponten eli Euboian saarta valloitettaessa eversti Fabvier etäännytti sotilaistaan ja joutui saarroksiin. Hänen olisi käynyt huonosti, ellei Myhrberg viime tingassa jättiläisvoimillaan olisi murtautunut rivit, nostanut haavoitetun päällikön selkäänsä ja miekka toisessa kädessä raivannut itselleen tien omiensa luo. Sankariteon johdosta

Fabvier koroitti suomalaisen urhon ratsumestariksi ja adjutantiksi.

Mutta tuli Myhrbergillekin koettelemusten hetki. Hän makasi haavoittuneena taistelutantereella. Tultuaan tajuihinsa hän näki sotarosvojen yömyöhällä hiiviskelevän kaatuneitten ympärillä. »Kun muistin, että turkkilaisilla on tavallisesti hyvin tylsät puukot», kertoi Myhrberg jälkeensä, »joilla he kauan aikaa sahata kihnuttelivat, ennenkuin saivat kaulan poikki, kävi tuskani ylivoimaiseksi.» Pistoolillaan päätti hän sen tähden tehdä lopun itsestään, mutta ase ei laennut.

Silloin näki hän kreikkalaisen soturin ratsastavan ohitsensa ja pyysi tältä apua, mutta kreikkalaisella tuntui olevan täysi työ oman henkensä pelastamisessa. Sellaisia ne kreikkalaiset olivat. Myhrbergin viha kuohahti, hän asetti pistooliinsa uuden panoksen ja laukaisi armotonta kreikkalaista. Sitten vaipui hän uudelleen tainnuksiin.

Hetken kuluttua hän heräsi siihen, että isännätön hevonen kosketti lämpimällä, pehmeällä turvallaan hänen kasvojaan.

Hevonen, jonka selkään hän nousi, vei hänet ystävien leiriin.

Mitä ihmeellisimpiä seikkailuja Myhrberg sai kokea. Kerran hän saarroksiin joutuneena pelastui iltapimeässä kiipeämällä mantelipuuhun, kerran hän ruutisäkki selässä oli mukana viemässä apua piiritetyille Akropoliille ja monta kertaa hän valepuvussa läpäisi turkkilaisten ketjun. Maihinousussa Koliaksiemen luona hän oli niiden neljän joukossa, jota pelastuivat, kun koko yritys epäonnistui. Hän riensi rantaan ja ui täysissä tamineissa merellä odottaviin laivoihin. Olihan hän jo poikana oppinut uimaan.

»Myhrberg oli paras ja urhoollisin kaikista filhelleeneistä (kreikkalaisten auttajista)», kirjoittaa

Maksimilian August Myhrberg.
Kynäpiirros soturin vanhoilta päiviltä.

hänenstä eräs englantilainen historioitsija, »yhtä verraton ylevän ulkomuotonsa ja ruumiinvoimainsa kuin siveellisen puhtautensa puolesta.» Hänen vaatimattomuutensa ja todellinen suuruutensa tuli vasta silloin päivänvaloon, kun hän seitsenvuotisen soturielämän vaivat kestettyään lähti niitä suurenmoisia palkintoja pakoon, jotka Kreikan kansa tahtoi hänelle kiittolisuuttaan osoittaakseen antaa.

Paluumatkalla Ranskaan Myhrberg Espanjassa joutui erään kuuluisan rosvon kynsiin, mutta pelasti neuvokkuudellaan oman ja matkatoveriensä hengen. Ja sitten hän lähti etsimään uusia seikkailuja.

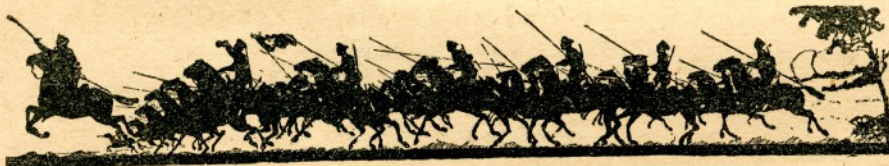
Kun Puolan kansa vuorostaan nousi vapauttaisteluun, suuntasi Myhrberg heti kulkunsa sinne. Galitsiassa hän vältti itävaltalaiset poliisit kätkeytymällä matkavaunujen pohjalle ja Veikselin rannalle saavuttuaan heittäytyi hän muutta mutkitta jääkylmään veteen uidakseen joen yli rajasantarmien kiväärinkuulien keskitse.

Puolassa hän taisteli niinkuin oli taistellut Espanjassa ja Kreikassa. Kreikkalaisilta hän oli suostunut vastaanottamaan Vapahtajanritarimerkin, Puolassa hän sai rintaansa »Ostrolenkan merkin», jonka arpea hän joskus myöhemmin näytti tuttavilleen. Mutta kun puolalaisten kapina 1831 kukistui, joutui Myhrberg kasakkain vangiksi

ja sai lähteä taivaltamaan Siperiaa kohti. Hänen ihmeellisestä pelastumisestaan on olemassa useita eri kertomuksia — itse hän harvoin kertoi seikkailuistaan ja vielä harvemmin ansioistaan. Kerrotaan, että hän antamalla vartijoilleen muutamia kultakolikoita sai käännetyksi heidän huomionsa toisaanne ja livisti tiehensä harhailien kauan soilla ja asumattomissa metsissä, kunnes pääsi vihdoin Saksaan. Toisen kertomuksen mukaan oli kreikkalaisen armeijan entinen ylipäällikkö, kenraaliksi kohonnut Fabvier, kuultuaan Myhrbergin kohtalosta, kirjoittanut Ruotsin kuninkaalle ja pyytänyt häntä vetoamaan Nikolai I:een kuuluisan suomalaisen sankarin vapauttamiseksi.

Viime vuotensa Myhrberg vietti Ruotsissa, Suomessa kun hän venäläisiä vastaan taistelleena ei voinut asua. Isänmaataan ei hän kuitenkaan koskaan unohtanut. Ja hänellä oli onni 1867 kuollessaan päästä Johanneksen kirkkomaahan toisen suomalaisen sankarin, Yrjö von Döbelnin viereen. Hänen hautakiveensä piirrettiin seuraavat sanat:

»Urhoollisena, ylevämielisenä ja uhrautuvaishana hän omisti sankarivoimansa vapauden asialle, sydämensä ihmiskunnan menestykselle ja sielunsa sille Herralle, jonka rauhaan hän nyt on mennyt. Kreikka, Puola ja Espanja ovat todistaneet hänen sankariuttaan.»

Ratsuväen taktiikasta.

Ratsumestari Svensson.

II.

Fredrik Suuri ja Napoleon olivat siis suurin piirtein perustaneet uudenaikaisen ratsuväkitaktiikan; edellinen oli luonut ratsuväen taistelutavan, jälkimmäinen taas sen käytön. Tämä kaikki ei kuitenkaan vielä pitkään aikaan tullut europalaisen ratsuväen yhteisomaisuudeksi. Tätä osoittamaan tarvitaan vain muutamia esimerkkejä viime vuosisadan sotahistoriasta.

Jo sota Pohjois-Italiassa 1853 osoitti, että Napoleonin opit oli täysin unohdettu, sillä sota-näyttämölle tuotuja suuria ratsuväkijoukkoja ei kummaltakaan puolelta sanottavasti käytetty.

Ilahduttavan vastakohtana tälle muodostaa sen sijaan Pohjois-Amerikan sota 1862, jossa etelävaltojen suuripiirteinen ratsuväenkäyttö lähenteli Napoleonin sotaliikkeitä. Tälle sodalle luonteenomaisia olivat suuret ratsuväkiretket vihollisen selkäpuolelle. Näistä oli suurin Stuartin retki Pennsylvaniaan, jossa hän vihollisen rintaman takana sai aikaan suurta hävitystä ja ennen kaikkea aiheutti suunnattoman pakokauhun pohjoisvaltojen armeijassa.

Preussiläis-Itävaltalaisen sodan aikana 1866 pysyi preussiläinen ratsuväki melkein koko ajan jalkaväen turvissa irtautumatta siitä ensinkään.

Tästä teki poikkeuksen ainoastaan joku onnistunut upseeripatrulli. Vasta Königsbergin taistelun jälkeen heitettiin preussiläinen ratsuväki armeijan päävoimien eteen.

Nicholsburgin aselepo leikkasi kuitenkin siivet preussiläiseltä ratsuväeltä; tapahtuivatpa Tabitschaun ja Preraun ratsuväkitaistelut vielä pari tuntia sen jälkeen, kun aselepo jo oli allekirjoitettu.

1870—71 vuoden sotaan meni saksalainen ratsuväki hyvin varustettuna ja kouluutettuna, mutta siitä huolimatta ei se suorittanut strategisesti katsoen niin paljon kuin siltä olisi voinut odottaa. Johto ei ollut vielä täysin päässyt n. s. reserviratsuväen aatteesta ja siitä syystä pysyikin ratsuväki liiaksi kiinni jalkaväessä. Sodan aikana kuitenkin jonkunverran opittiin tässä suhteessa, joten sen loppupuolella saksalainen ratsuväki toimi jo paljoa itsenäisemmin, mutta yleensä ei kuitenkaan tavata suurisuuntaista strategista ratsuväen käyttöä Napoleonin tapaan. Että saksalaisessa ratsuväessä oli erinomainen ratsumieshenki, sitä todistavat lukuisat hyvin suoritettut upseeripatrullit, mutta yleisenä virheenä lienee ollut se, ettei korkeampi johto osannut antaa suurille ratsuväkijoukoille etäisiä päämääriä saavutettaviksi, joten monet hyvät saavutukset jäivät irrallisiksi tarpeellisen voiman puutteessa. Taisteluratsuväkenä sitävastoin saksalainen ratsuväki suoritti loistavia tekoja osoittaen mitä suurimmassa määrin uhrautumishenkeä, nopeutta ja päättäväisyyttä. Tässä yhteydessä voi ennen kaikkea mainita Vionville-Mars-la-Tourin taistelun, jossa saksalainen ratsuväki hurjalla hyökkäyksellä pelasti jalkaväen aseman vaikuttaen aivan ratkaisevasti taistelun kulkuun. Ranskalainen ratsuväki, pysyen melkein aina jalkaväen takana, ei strategisesti saanut juuri mitään aikaan, mutta taisteluratsuväkenä se useita kertoja osoitti mitä parasta ratsumieskuntoa. Vielä tämän sodan aikana ei koko ratsuväki ollut varustettu karabinilla ja tästä johtui, että se yksinään ollessaan oli verrattain heikko ja turvaton, kun ampuma-aseet muuten jo olivat sangen kehittyneet. Sodan aikana alettiinkin saksalaista ratsuväkeä kokonaisuudessaan varustaa ampumaseilla ja tämä järjestelmä täydennettiin sodan jälkeen niin, että siitä lähtien joka ratsumies oli varustettu karabinilla.

Tästä alkaen on periaatteena se, että ratsuväen päätaistelumuoto on hyökkäys ratsain, mutta jokainen ratsumies on myös kouluutettava taisteluun jalan, niin että hän luottamuksella tarttuu karabiiniinsa tarpeen tullen.

Venäläisessä ratsuväessä lienee kuitenkin menety tässä suhteessa äärimäisyyksiin. Se oli erinomaisen hyvin jalkataisteluun kouluutettu, mutta samalla se oli unohtanut Fredrik Suuren offensiiviperiaatteet. Sitä ainakin todistaa se, että Turkin sodassa 1877 lukuisa ja hyvin varustettu venäläinen ratsuväki ei saanut paljoakaan aikaan. Siltä puuttui hyökkäysintoa ja yritteliäisyyttä, joten harvalukuinen ja huonosti varustettu turkkilainen ratsuväki pääsi häiritsemään varsin huomattavasti venäläisten liikkeitä. Kaikkein kuvaavimpia tapauksia tässä suhteessa on se, että venäläinen etujoukko-ratsuväki Tirnovan luona astui ratsailta ja muodosti karreen puolustautuakseen karabini kädessä heikon turkkilaisen ratsuväen hyökkäyksiä vastaan.

Seuraava merkitsevä sota ratsuväkitaktiikan suhteen on venäläis-japanilainen, sillä Etelä-Afrikan sodan kokemuksilla on hyvin vähän merkitystä ratsuväen käytölle Europan taistelutantereilla. Myöskin Itä-Aasiassa oli venäläisillä mitä suurin ylivoima ratsuväen suhteen, mutta tätä ylivoimaa he osasivat hyvin vähän käyttää hyväkseen. Ratsuväki tarrautui kiinni jalkaväkeen, eikä sillä ollut tarpeeksi yritteliäisyyttä ja rohkeutta suorittamaan pitkiä tiedusteluretkiä. Seurauksena tästä olikin, että armeijan johto tarpeellisten tietojen puutteessa vihollisesta tavallisesti oli pakotettu hapuilemaan pimeässä. Aseman pelastamiseksi muodostettiin jalkaväen valiojoukoista pieniä tiedustelukomennuskuntia tukemaan ratsuväen liikkeitä. Näistä lienee kuitenkin ollut enemmän vahinkoa kuin hyötyä, sillä ne hidastuttivat ratsuväen liikkeitä, lopettivat tyystin ratsuväen reippaan offensiivihengen sekä tekivät sen tarraantumisen jalkaväkeen entistä täydellisemmäksi. Tämän sodan aikana tehtiin ainoastaan yksi suurisuuntainen ratsuväkioperatsioni, mutta sekin ajoi täydellisesti karille erinäisten väärinkäsitysten vuoksi ja ennen kaikkea tarpeellisen taisteluhengen ja päättäväisyyden puutteessa.

Taistelu jalan tuli tämän sodan aikana mitä suurimmassa määrin käytäntöön. Japanilainen ratsuväki, jota vähälukuisuus ja epävakaisuus satulassa esti kohtaamasta venäläistä teräasekourassa, käytti yksinomaan tätä taistelutapaa ja saavutti sillä usein erinomaisia tuloksia.

Sivuutamme Balkanin pikkusodat, joitten laahustavissa sotaliikkeissä ei ratsuväellä ollut suurtakaan osaa, ja siirrymme käsittelemään viimeisen suursodan opetuksia.

Jääkärimajuri Sven Erik Weckström.

Viime sunnuntaina, elok. 7 p. 1921 sammui tosi sotilaan elämä. Majuri Weckström kuului niiden joukkoon, jotka ensimmäisinä lähtivät Saksaan, sen vakaumuksen innoittamana, että Isänmaamme kohtalot tulevaisuudessa ratkaistaisiin asevoimin.

Majuri Weckström ei joutunut vaikuttamaan jääkäri liikkeen hyväksi ainoastaan Saksassa, vaan myöskin komennuksillaan Suomessa. Näillä matkoillaan on hän ristiin rastiin samoillut Pohjolan metsäiset salot. Kukapa ei siltä ajalta muistaisi »tohtori Sjöman'ia», aina reipasta ja pirteää metsien kävijää.

Syksyllä 1916 oli Hyrynsalmen Hallaan koostunut n. 20 etappiasioilla pohjois-Suomessa liikkuvaa jääkäriä. Niiden joukossa oli myöskin Majuri Weckström. Yhteys Ruotsiin oli jo pitemmän ajan ollut katkenneena, tietoja ei ollut asioiden tilasta. Koko jääkäri liikkeessä tuntui lamauttavaa pysähtymistä. Majuri Weckström otti tehdäkseen matkan Ruotsiin, toisten jäädessä odottamaan lähempiä ohjeita.

Palatessaan Ruotsista saapui hän Simojoelle, jossa tapasi useita pohjois-Suomeen etappiasioissa komennettuja jääkäreitä majoittuneina eräeseen metsäsaunaan syrjässä ihmisasunnoista. Weckström liittyi heihin. Huonojen ilmojen vuoksi tuli heidän olonsa metsäsaunassa useita päiviä kestäväksi, tuoden samalla mukanaan ankan iskun jääkäritoiminnalle Suomessa.

Joku silloisen poliisivallan innokas urkkija oli saanut vihiä asiasta, toimittaen tietonsa asianomaisiin paikkoihin, sillä tuloksella, että jääkärien asuma metsäsauna erään aamuna oli täydellisesti suomalaisten poliisien ja venäläisten sotilaiden piirittämä. Kiivas kiväärien pauke joka puolella ja seinien läpi tunkeutuvat kuulat osoittivat, että oli tosi kysymyksessä. Ainoa pelastus oli uloshyökkäys. Yksi jääkäreistä, Lyytikäinen, kaatui kiväärin kuulun lävistämänä. Majuri Weckström kaatui maahan, erään suomalaisen poliisin ampuma haulikon panos ruumiinsa. Selällään maaten jatkoi hän kuitenkin itsepäisesti, kylmäverisesti laukaustenvaihtoa piirittäjien kanssa, mutta pyörtyi lopulta vaikeasti haavoittuneena. —

—

Alikärpän kievariin kuljettivat ryssät käytyneen ensin vankinsa. Kuumeisella kiireellä ja vaikeasti haavoittuneesta vangista vähääkään vähentämättä suoritettiin valmistelut matkaa varten lähimmälle asemalle, jonne tulee useita kymmeniä kilometrejä.

Oli pohjolan syystalvinen purevan kylmä ilma. Asemalle tultaessa oli haavoissaan reessä matkaava Weckström pahasti vilustunut, jalat olivat paleltuneet.

Kohtalon tahto ei ollut, että vihollisen kuula olisi hänet kaatanut. Hänen oli sallittu nähdä suurimman unelmansa toteutuvan, nähdä syvästi rakastamansa Isänmaansa itsenäisenä. Paljon ehti hän lyhyen elämänsä aikana Isänmaansa hyväksi tehdä, paljon vaikuttaa toveripiirissä, pidettynä, tosi ystävänä ja aloitekykyisenä upseerina.

Hartaus täyttää mielen muistellessa poismennyt ystävää, jonka nimi liittyy niin läheisesti Isänmaamme viime vuosien tapahtumiin. Kepeänä lepää Isänmaan multa tosi soturinsa haudalla.

Jääk.majuri Weckström.

* * *

Majuri Weckström oli syntynyt jouluk. 4 p. 1893 Helsingissä. Ylioppilaaksi tultuaan v. 1912 harjoitti hän lääketieteellisiä opintoja. Saksaan lähti hän helmikuussa 1915 kuuluen »Pfadfindereihin». Kun Jääkäripataljoona 27 muodostui, toimi hän siinä joukkuepäällikkönä. Suomeen tuli hän jääkäripataljoonan mukana 1918, saaden tehtäväkseen Karjalan Ratsujääkäri-Rykmentin muodostamisen. Rykmentti otti sittemmin osaa sotatoimiin Karjalan kannaksella, vallaten m. m. Koiviston ja Inon patterit. Ratsurykmentin komentajan toimesta siirrettiin majuri Weckström, joka jo silloin oli tullut ratsumestarista korotetuksi majuriksi, Lapin 1 pataljoonan komentajaksi Kajaaniin, kunnes tuli siirretyksi Sotaväen Päällikön Esikuntaan, jossa toimi kuolemaansa saakka Sotaväen Päällikön Esikunnan apulaispäällikkönä.

Upseeritoveri.

Warsovan taistelu.

Warsovan taistelun merkitys.

Puolitoista vuotta kestänyt Puolan ja bolshevikien välinen sota päättyi suu-remmoiseen taisteluun Warsovan edustalla. Tämä taistelu ei ainoastaan ratkaissut tätä sotaa, vaan toi mukanaan myös suhteellista rauhaa Euroopalle pahasti runneltuaan neuvosto-armeijan voimia. Neuvosto-Venäjälle tämä tappio oli sitä suurempi, kun bolshevikit juuri tässä olivat koettaneet murtaa sen esteen, joka sulki heiltä tien Länsi-Euroopan.

Että heillä todella oli suuret suunnitelmat, sitä todistaa m.m. eräs armeijakäskey, jossa sanotaan: »Puna-armeijan sotilaat, teidän täytyy muistaa että länsirintama on samalla koko maailmaa käsittävän vallankumouksen rintama. Puna-armeijalaiset, komisaarit, komentajat! Neuvosto-Venäjä vaatii ja odottaa viimeistä ponnistusta saadakseen voiton. Kuolema tai voitto!»

Voitettuaan Koltshakin ja Denikinin olikin Neuvosto-Venäjällä suuret mahdollisuudet toteuttaa tämä suuri suunnitelmansa, avata kommunistimille tie Europaan.

Aikaisempia sotatoimia.

Peittääkseen todellisia aikeitaan ja heikontaa Puolan voimia kiihotuksensa kautta Venäjä tarjosi rauhaa samalla kuitenkin jatkaen joukkojensa keskittelyä. Puolan ylipäällystö seurasi tarkoin näitä liikkeitä ja tehdäkseen ne tyhjiksi antoi etelärintamalla oleville joukoille määräyksen hyökätä Kieviä vastaan.

Hyökkäys oli lyhyt, mutta onnistunut. Puolalaiset joukot löivät puna-armeijan joukot tällä suunnalla tykkäänään saaden suuremman sotasaa- liin ja lähes 30,000 vankia. Saadakseen puolalaiset joukot vetäytymään pois etelärintamalta, jonne tähän aikaan punaisten ratsujoukkojen ylipäällikkö Budennyi kiiruhti suurine ratsulaumoineen, bolshevikit etenivät Puolan rin-

Me suomalaiset, joiden voitokas vapaustaistelu on tunnustettu merkitykseltään mitä suuriarvoisimmaksi koko länsimaisen sivistyksen kamppailussa Venäjän aroilta uhkaavaa sekasortoa ja hävityskiihkoa vastaan, ymmärrämme myöskin epäilemättä antaa arvoa Puolan kansan sitkeälle ja lopuksi suureen voittoon päättyneelle taistelulle bolshevismia vastaan. — Tasavallan Presidentin vanhin adjutantti everstiluutnantti Aejmelaeus-Aimä on Suomen Sotilain puolesta ystävällisesti ottanut haastatellakseen Puolan tšekäläistä sotilasedustajaa eversti Pozerskyä, saadakseen asiantuntijan kuvauksen Puolan ja bolshevikien sodan ratkaisevasta kamppailusta, Warsovan taistelusta, jonka vuosimuistoa juuri näinä päivinä Puolassa vietetään. Taistelu suoritettiin nim. 12—22. VIII. 1920. Seuraavassa esitämme ev. Pozerskyn kuvauksen tästä monessa suhteessa erittäin merkittävästä taistelusta.

taman oikealla sivustalla Vilnan suuntaan.

Taistelu oli vimmattu. Aluksi peräydyttyään ryhtyivät puolalaiset joukot vastahyökkäykseen ja työnsivät punaiset takaisin vanhoihin aseemiinsa.

Etelässä Budennyi suurten jalkaväkijoukkojen ja tykistön tukemana eteni Lemberg in suuntaan.

Näihin aikoihin sai Neuvosto suuren poliittisen voiton. Se teki kiireellisesti rauhan Liettuun Kovnon hallituksen kanssa

saaden käytettäväkseen Puolan armeijan vasemmalla sivustalla olevat tärkeät rautatiet.

Käyttäen hyväkseen näin saamaansa suurta etua neuvosto-joukot aloittivat suuren yleisen hyökkäyksen heinäkuun alkupäivinä ja onnistuivatkin kiertämään Puolan armeijan vasemman sivustan, jonka kautta I puolalaisen armeijan joukot joutuivat erittäin vaikeaan asemaan.

Warsovan taistelun valmistelu.

Tilanteen selvittämiseksi Puolan armeijan ylipäällikkö sotamarski Pilsudski päätti ryhtyä yleistä taisteluun Warsovan luona ja antoi käskyn puolalaisten joukkojen siirtämisestä määrättyihin asemiin, joilta yleishyökkäyksen elokuun 6 päivän tienoilla piti alkaa. Peruslinjana on Narev-joki Pultuskista Sereetskaan — Warsovan Tait de Pont — Veiksel — Deb- linlinna (ent. Ivangorod) — Wieprz-joki ja edellinen pitkin Seret- tai Strypa-jokea. Päämääränä oli pidettävä 1) eristää Lemberg ja naftalähteet Vähä-Puolassa, 2) pysäyttää vihollisen eteneminen Warsovaa kohti, 3) Keskiarmeijan päämääränä oli Weikselin alajuoksusta hyökätä sivulta ja takaa Warsovan tienoille keskittyneen vihollisen kimp- puun ja lyödä se pohjoisrinta- man joukkojen avulla. Tämän suunnitelman toetuttamiseksi annettiin joukoille käsky nopeasti öisin vetäytyä vihollisen läheisyydestä siten, että jälkijoukot puolustautuisivat mahdollisimman kauan suo-

Sotamarsalkka Josef Pilsudski.

jellen siten pääjoukkojen siirtymistä uusiin asemiin.

Joukkojen siirto tapahtui bolshevikien pääsemättä selville puolalaisten hankkeista.

Puolan armeija täytti tehtävänsä käskyn mukaisesti; ainoastaan osa vasenta sivustaa ei kyennyt vastustamaan vihollisen hyökkäystä; harvalukuisuutensa takia oli sen pakko vetäytyä Weiksel-joen taakse, niin että bolsheviki-armeija pääsi etenemään aina »Danzigin käytävään» saakka. Tätä asianhaaraa, joka näytti itsessään suurelta onnettomuudelta, käytti Puolan armeijan ylipäällikkö heti taitavasti hyväkseen lyödäkseen bolshevikit perinpohjaisesti. Modlinin linnan ympäristöön keskittiin uusia hyökkäys-

joukkoja, joiden tehtävänä oli pääarmeijan hyökkäyksen yhteydessä Modlinista takaapäin iskien tuhota länttä kohti etenevä vihollisen armeija.

Valloittaakseen Warsovan bolshevikit keskittivät kaikki voimansa länsirintamalle, jonne sijoitettiin IV, XV ja XVI armeijat ja n.s. Morzyrskin joukko. Bolshevikien lounainen rintama taas sijaitsi itäisessä Vähä-Puolassa ja ulottui aina Rumanian rajalle saakka. Tämän rintaman joukkoihin kuuluivat XII armeija, Toveri Jakevin joukko, Budennyin I ratsu-, ja XIV jalkaväkiarmeijat.

Hyökkäykseen Warsovaa vastaan oli määrätty suurin osa III:ttä ja koko XVI armeija, jotka etenivät Radziminin suuntaan sekä molemmin puolin rautatietä Brest-Litovsk—Warsova. Sillä aikaa piti IV armeijan, joka muodosti äärimmäisen oikean sivustan bolshevikien länsirintamalla, XV armeijan tukemana mennä Weikselin yli Modlinin linnoituksen alapuolelta päästäkseen Warsovaa puolustavan Puolan armeijan selkään. IV armeijan riveihin kuului myös Kubanin kasaakoista kokoonpantu 3.

Puolalaisia ratsumiehiä eri ajoilta.

1600-luku.

1807—14

1920.

ratsukorpus. Mozyrskin joukko seisoi länsirintaman joukkojen vasemmalla sivustalla ja oli saanut toimekseen suojella Weikseliä pitkin Warsovaa kohti tehtävää hyökkäystä.

Warsovan taistelu alkaa.

Ensimmäisellä Puolan armeijalla oli kunnia välittömästi puolustaa pääkaupunkia. Kahden liikkuvan armeijan vahvistamiseksi, joiden armeijojen tehtävänä varsinaisen hyökkäyksen suorittaminen oli, supistettiin Puolan ensimmäisen armeijan mieslukua mahdollisimman pieneksi, niin että se käsitti ainoastaan 4 divisionaa vihollisen 9 divisionaa vastaan. Se torjui kuitenkin voitollisesti kaikki bolshevikien

taukoamattomat hyökkäykset 13 p. — 16 p. elokuuta. Etenkin olivat tuimia Radziminin seuduilla käydyt taistelut. Hyökkäävästä 21 neuvostodivisionasta jäi jällelle ainoastaan 500 pistintä ja oli bolshevikien pakko vieläkin yhden divisionan — 27:n — käytyä taistelukelvottomaksi viedä viimeiset reservinsä tuleen.

Muista taisteluista mainittakoon pohjoisrintamalla olevan Ptockin kaupungin puolustus; vähälukuinen garnisoni torjui siellä hätäisesti asetettujen kaupunkilaisten avustamana kaksi vihollisdivisionaa (18. ja 53.), joiden jo oli onnistunut tunkeutua kaupungin kaduille. Tämä tappio esti bolshevikejä toteuttamasta aikomustaan mennä Weikselin yli tällä kohtaa. Weikselin jokilaivasto esti 3. ratsukorpuksen yllämenon Wlotzslavskin kohdalla. Voimattomassa vihasaan bolshevikit kohdistivat tykistönsä tulen aseetonta Wlotzslavskin kaupunkia kohti. Samaan aikaan Budennyi etelässä ponnisteli valloittaakseen Lembergini, mutta yritys ei onnistunut ja lopuksi hän sai käskyn

Puolalainen jalkaväkisotilas ja -upseeri.

lopettaa hyökkäyksensä ja keskittää armeijansa Vladimir-Volynskin seutuville. Tarkoituksena oli nähtävästi, että hän joukoillaan vahvistaisi hyökkäystä Puolan horjumatonta keskirintamaa vastaan.

Puolalaisten vastahyökkäys.

Elok. 16. valjetessa puolalaiset joukot alkoivat annettujen käskyjen mukaan ratkaisevan hyökkäyksen, jota itse sotamarsalkka Pilsudski johti.

Modlinin linnoituksesta päin eteni Puolan V armeija pohjoiseen suuntaan IV neuvostoarmeijan selkään ottaen vangiksi sen esikunnan ja katkaisten siltä peräytymistien. Hyökkäyksen toisena päivänä oli vastassa oleva 54. neuvostodivisiona tykkäänään tuhottu ja samaan aikaan Puolan n. s. siperialainen prikaati, jonka sotilaat paria viikkoa aikaisemmin olivat Siperian rintamilta saapuneet Amerikan kautta kiertäen kotimaahansa, voitti 4. neuvostodivisionan. Muut IV neuvostoarmeijan divisionat peräytyivät epäjärjestyksessä Puolan jalkaväen alta ja pelastuivat yhdessä XV neuvostoarmeijan divisionien kanssa vain menemällä Saksan rajan yli ja luovuttamalla aseensa. Bolshevikien 3. ratsukorpus pakeni kiireellisesti Puolan ratsudivisionan takaa-ajamana Preussiin menetettyään 2/3 miesluvustaan.

Puolan keskirintaman divisionat, joista II liikkuva armeija oli kokoonpantu, heittäytyivät

Bolshevikien hyökkäys alkaa. Puolalaiset peräytyvät Warsovan luona.

(Wisla = Weiksel.)

sotamarsalkka Pilsudskin johdolla pikamarssissa Deblinin linnoituksesta ja Vierzjoelta (yksi jalkaväkiprikaateista marssi 24 tunnissa 78 km!) vielä Warsovan edustalla seisovan X neuvostoarmeijan selkään ja tuhosi perinpohjin tämän 8: men ja 10:nneen divisionan. Mozyrskin joukko heitettiin kohti itää ja pohjoista. Puolalaiset joukot etenivät keskeytymättä pohjoiseen ja koilliseen, tullen kauempana kosketuksiin peräytyvän III ja V neuvostoarmeijan joukko-osastojen kanssa ja tuhoten ne. Jo 23 p. elokuuta Bjelostok oli valloitettu. Brest-Litovskin linnoitus vallattiin 8-tuntisen tuiman pistintaistelun perästä.

Joukkojen ryhmittäminen Warsovan taistelun aikana. Valk. soikiot bolshevikien, mustat puolalaisten divisionia.

Puolalaisten vastahyökkäys ja bolshevikien peräytyminen.

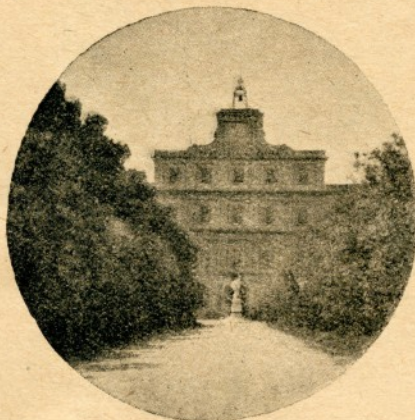
PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

320

Italian Kuninkaallinen Meriakatemia Livernossa

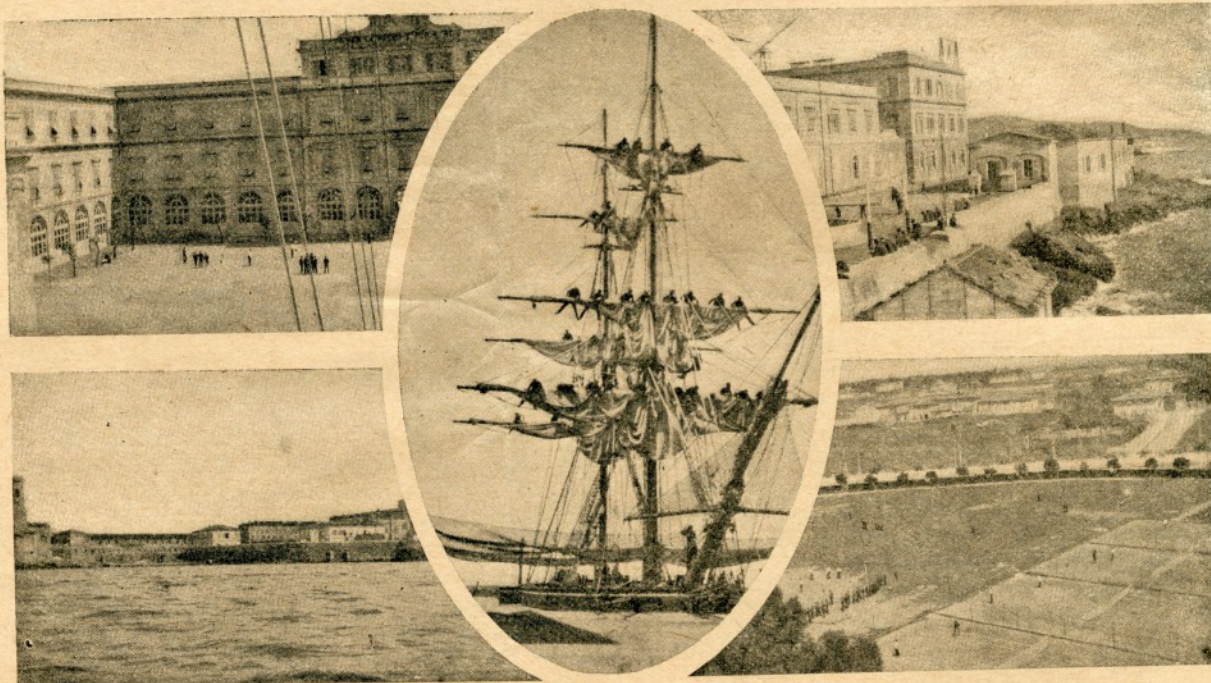
josta 4 suomalaista upseeria äskettäin palasi.

Piha.

Pääsisäänkäytävä.

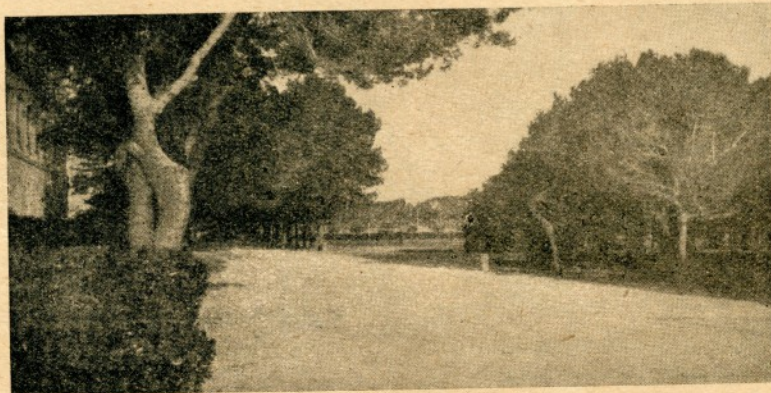
Lomahetki rannalla.

Osa akatemian suurta rakennusryhmää.

Maalle rakennettu harjoituslaiva »La Brigantino».

Suuret urheilukentät.

Akatemian puisto; takana urheilukentät.

Kasarmimuistoja.

Runosikermä.

»Suomen Sotilaille» kirj. Matti Nummelin.

Kasarmilaulu.

Täällä me asumme, reippahat pojat,
täällä on meill' omat työmme ja tiemme.
Poissa on joukosta sairaat ja heikot,
sovussa ollaan kuin siskot ja veikot,
yhdessä 'kaarrot' ja 'käännökset' teemme,
'olalle, 'jalalle', kiväärit viemme.

Poissa on köyhän ja rikkahan rajat;
porvarin poikaa ei kumarra kukaan.
Kaikki me marssimme yhteen tahtiin,
tuwasta kentälle, kentältä vahtiin,
kaikilla samat on työt sekä ajat,
kaikki käy kapteenin komennon mukaan.

Toiset ne kotoista kultaansa muistaa,
toisill' on kaunihit kaupungin hemput.
Kaikille niitä on, mitäpä niistä,
kukaan ei kadehdi, kukaan ei kiistä.
Mies on se vain, keltä parhaiten luistaa
'polvelle', 'maahan', ja kivääritemput.

Eihän me olla niin herroja aivan;
pienet on palkat ja vaalinta vatsan,
vaan hyvä oppia on tavat tarkat,
kultainen taito, kun riittää ne markat.
Kunnia sille, ken näkee sen vaivan
ja taltehen pistää pienenkin »matsan».

Täällä me seisomme, suojaten maata,
täällä me seisomme, soturit urheet.
Meissä on intoa, voimaa nuorta
vaikk'ei me näyttele hienoa kuorta,
loitolla on kotipellot ja taata
vaan loitompana on itkut ja murheet.

Iltasignaali.

Tu-tu-tuu, — joka ilta ne torvet soi
päävahdissa haikean pitkään.
Tu-tu-tuu, — voi jääkäriparkaa, voi,
ei auta nyt vehkeet mitkään . . .

Tu-tu-tuu, — se se mielen mustaksi saa
ja huulille karkean sanan,
kun täytyy taas kasarmiin kiiruhtaa
ja jättää sen kainalokanan.

Tu-tu-tuu, — siviilitit ne niin ilakoi:
heidän haltuunsa jää koko lääni!
Tu-tu-tuu, — mutta jääkärin korviin se soi
kun tuomiopasuunan ääni!

Ma kullalta kirjeen sain . . .

Ma äsken tunnuin niin unohdetulta
kun kuuntelin suhinaa puistikon puissa.
Ma aattelin: liekö jo jättänyt kulta,
kukatiesi jo mielensä liikkui muissa.
Hän jaksaa siellä mun lempeeni luottaa,
hän jaksaa siellä mua vuoden vuottaa,
ja silloin juuri näin aattellessain
minä kullalta kirjeen sain.

Ja kuin olis' huuhdellut lämmin laine,
pois mielestä ankeat aatokset läksi.
Pois siirtyi kuin siivillä huolten paine
ja kävi taas askele keveämmäksi,
taas tuntuvi jälleen suvelta suvi
ja katse päivähän kohdistuvi.
Niin muuttui kaikki mun sielussain
— ma kullalta kirjeen sain.

Jatkoa sivu'ta 491.

Bolshevikien tappiot.

Bolshevikit menettivät Warsovan taisteluissa 66,000 miestä vankeina, yli 30,000 kuolleina ja enemmän kuin 50,000 pakeni Preussiin, missä riisuttiin aseista. Sitä paitsi menettivät he 230 tykkiä, 1025 kuularuiskua, yli 200 kenttäkeittiötä, suuren määrän hevosia, noin 10,000 kappaletta kuormastorattaita täyteen lastattuina puhelimia, teknillisiä välineitä y.m. sotatarvikkeita, sekä suuren joukon panssari-, henkilö- ja kuorma-autoja. Kaikkiaan menettivät ne enemmän kuin puolet tykistöstään ja teknillisistä tarpeistaan.

Taistelun arvioiminen.

Strategisesti katsoen oli taistelun johtavana aatteena ollut vihollisen liikkuvien voimien etsiminen ja tuhoaminen vapaaehtoisesti luopumalla omasta alueesta (Bug-joesta Weikseliin ja Wieprz-jokeen saakka), jotta siten tarjoutuisi tilaisuus omien joukkojen keskitykseen ja mahdollisuus itse hyökätä. Täten kävi myöskin mahdolliseksi estää vihollinen peräytymästä suoraan itään, mikä olisi vaikeuttanut sen täydellistä tuhoamista.

Erityisellä lämmöllä ev. Pazersky puhui suomalaisten suhtautumisesta Puolan kamppailuun tällä vaaran hetkellä lausuen:

»En voi olla silloin mainitsematta uskollisten ystäviemme kaukaisessa Pohjolassa, suomalaisten, suhtautumista taisteluun Suurin joukoin tarjosivat he meille palvelustaan astuakseen vapaaehtoisina Puolan armeijaan. Emme koskaan unohda tätä jalomielistä tarjousta. Se osoittaa, että suomalaiset käsittivät hetken vakavuuden ja sen vaaran, mikä uhkasi ei ainoastaan Puolaa vaan myös Pohjolaa. Vaikkakaan emme voineet käyttää tarjottua apua, antoi se silti meille moraalista

tukea ja solmi vielä entistä lujemmaksi ystävyden Suomen ja Puolan välillä.

Puolan oli kuitenkin ollut turvaututtava ennen kaikkea omiin voimiinsa, ja voitto oli saavutettu koko kansan yksimielisyyden avulla.

Sotamarsalkka Pilsudskin kehoitukseen: »Puolan kansa, aseisiin synnyinmaata puolustamaan...!» kaikki vastasivat kiiruhtamalla Warsovan valleille alaikäisistä ja naisista alkaen aina vanhukseen saakka. Muodostui vapaaehtoinen armeija, joka kymmenessä päivässä kasvoi 100,000:een mieheen (suuremmalle joukolle ei riittänyt aseita). Sisäiset riidat vaikenivat, kaikki kokoontuivat miehissä johtajansa Pilsudskin ympärille. Selvänä todisteena tästä yksimielisyydestä mainittakoon sosialistien kehoitus, joka oli kaikkialla Warsovassa näkyvissä 10 p. elokuuta. »Työläiset, kiiruhtakaa kirjoittautumaan pataljooniin armeijan avuksi. Aseihin, taisteluun päälletunkevia barbaareja vastaan, jotka tuovat mukanaan *työtätekevälle kansalle köyhyyttä ja orjuutta*...!»

Ei ollut olemassa puolueita, ei valkoisia, ei punaisia, ei herroja ei työläisiä. Oli olemassa ainoastaan Puolan kansa, joka taisteli.

Warsovan taistelu ei ainoastaan tuonut mukanaan Puolalle haluttua rauhaa idässä ja kunnia Puolan aseille sekä niiden johtajalle sotamarsalkka Pilsudskille, vaan todisti myöskin selvästi, että Neuvosto-Venäjän kommunistiset miljoonalaumat eivät kyenneet vastustamaan todellisen pyhän isänmaallisen innostuksen elähdyttämää, vaikkakin pientä kansallista armeijaa. Tämä kokemus oli suuri moraalinen tappio bolshevismille ja suuri voitto kaikille niille kansoille, joiden tehtävänä on puolustaa vapauttaan ja europalaista kulttuuria kommunismin hävittäjälaumoja vastaan.

Puolan sotaministeri, kenr. Sosnkovski.
Puolan itsenäisyysliikkeen johtomiehiä.

Puolan armeijan syysmanövereille on Suomen armeija saanut kutsun. Toistaiseksi ei liene päätetty, ketä manövereille lähetetään.

Jalkaväen Kapitulantti-Aliupseerikouluun, joka alkaa Viipurissa lokakuun alussa 1921 otetaan oppilaisiksi ar-

meijan ulkopuolelta suomenkieltä täysin taitavia asevelvollisuutensa suorittaneita ja uudelleen armeijan palvelukseen haluavia henkilöitä. Omakätiset hakemukset osoitetaan Jalkaväen ja ampumataidon tarkastajalle Sotaväen Esikuntaan 10. syyskuuta mennessä. Lähemmän ilmoituksessa.

Artikkeleita ja uutisia Suomen Sotilaasta lainattaessa on lähde mainittava.

Muistojen merkeissä.

Puhe,

jonka Uudenmaan Tark'ampujapataljoonan 40-vuotismuistojuhlissa 5. elokuuta piti pataljoonan ensimmäinen komentaja kenraalimajuri v. Kraemer.

Entisen ensimmäisen, Uudenmaan Suomen tarkk'ampujapataljoonan herrat upseerit, alipäällystö ja miehistö!

Sen jälkeen kuin isänmaa 1860- ja 1870-luvulla heräsi uuteen elämään perustuslaillisten muotojen turvissa, vaati valtiollinen tietoisuus, että me myös saisimme oman armeijan, jonka tehtävänä oli — kuten asevelvollisuuslaki sanoi — puolustaa »valta-

istuinta ja isänmaata». Neljä vuosikymmentä on kulunut siitä, kun tämä asevelvollinen armeija syntyi. Minun oli sallittu komentajana muodostaa ja ensimmäisinä yhteinätoista vuotena ohjata ensimmäistä kahdeksasta uudesta tarkk'ampujapataljoonasta. Kun minä nyt iässä, jonka vain harvat saavuttavat, taas kerran seison Teidän edessänne, vanhat

aseveikot, niin minulle tuottaa suurta iloa vielä kerran lausua vilpiton tunnustukseni ja kiittolisuuteni siitä elävästä harrastuksesta, tunnollisuudesta ja asiantuntemuksesta, jota kaikki osoittivat, kun rakas pataljoonamme muodostettiin; siitä tunnontarkkuudesta ja uskollisuudesta, joka kaiken aikaa elähytti sekä päällystöä että miehistöä; sekä, eikä kaikkein vähimmin siitä isänmaallisesta mielialasta ja siitä valppaasta kansalaishengestä, joka viimeisiin saakka elähytti pataljoonaa ja joka ehkä oli tärkeimpänä syynä siihen, että sortajamme ja vihollisemme kaksi vuosi-

kymmentä sitten tahtoivat hävittää tämän kansalaisturvan.

Toverit!

Ensimmäinen, Uudenmaan Suomen tarkk'ampujapataljoona täytti aina kunnialla velvollisuutensa. Se saikin kerta toisensa jälkeen kaikkein korkeinta tunnustusta osakseen tästä, muun muassa elokuun viidentenä päivänä vuonna 1885, kun pataljoona

ensimmäisen kerran seisoi korkeimman sotaherransa, keisari Aleksanteri kolmannen edessä.

Kun nyt olemme kokoontuneet eri tahoilta vielä kerran viettääksemme pataljoonan vuosijuhlaa, tahdomme me myöskin kaipauksella ja kunnioituksella muistella niitä joukostamme, jotka jo ovat astuneet sille tielle, jolta ei kukaan palaa, sekä kaikkia niitä,

joita eivät voi olla saapuvilla, mutta ajatuksineen ovat meidän piirissämme.

Lopuksi lausun minä kaikkien ilon sen johdosta, että tätä muistopäivää vietetään vapaassa ja itsenäisessä isänmaassa.

Toivokaamme, että ne, jotka nyt ja vastaisuudessa johtavat Suomen armeijaa, samalla innostuksella, mikä aikoinaan elähytti meitä, tulevat puolustamaan isänmaan kunniaa, vapautta, onnea ja itsenäisyyttä.

Toverit! Nelinkertainen eläköönhuuto pataljoonamme kunniaksi!

Kenraalimajuri v. Kraemer saapuu. — Pataljoona ruoturintamassa.

Sissien seassa.

»Känä».

I. Sotamuistelmia Mäntyharjun kansakoululta.

Oli tulipalopakkanen helmikuussa 1918. Pitkin maantietä Varpasten pysäkiltä kohti Mäntyharjun kirkonkylää ajoi loppumaton hevosjono, reet täynnänsä kivääriniekkoja miehiä valkoinen nauha käsivarressa. Eilen olivat samat miehet ajanet punaiset Mäntyharjulta etelään, seuranneet perästä

aina Varpasten pysäkillä saakka, mutta siellä saaneet päällystöltä vastenmielisesti vastaanotetun määräyksen palata Mäntyharjun kirkolle.

Kajaanin sisseille oli majapaikaksi varattu kirkonkylän kansakoulu. Sinne oli edeltäkäsän saapunut yksi erillään ollut ryhmä, pannut uunit läm-

RUSSIAN
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

piämään ja kantanut olkia lattialle. Iloisesti roihuava valkea levitti häilähetelevää, kodikasta hohdetta huoneeseen joukkojen saapuessa majaan paikkaansa. Lämpö hivelä suloisesti pakkasen puristelemia jäseniä.

Lämpimässä huoneessa pääsivät pian väsymys ja uni vallalle. Haukattuaan eväitään heittäytyivät kolmatta vuorokautta valvoneet miehet pitkäkseen tuoreilta tuoksuviin olkien päälle, ja usea heistä nukkui heti kuin havutukki. Mutta eivät muutamat tunteneet vielääkään ylenmääräistä väsymystä, vaikka olivat kestäneet jalon kilvoituksen, valvoneet, kahlanneet hangessa vyötäisiään myöten kilometrikaupalla ja väliin tapelleet hyökäten ja peräytyen sekä vielä kaiken lisäksi olleet koko ajan sangen keveällä muonalla. Joukko näitä väsymättömiä oli keräytynyt roihuavan uunin ääreen, ja siinä puolihämärässä he tupakkaa poltellen paki-noivat. Puhe liikkui viime päivien kokemuksissa.

Kupiaisen Antti, jo ikämies, kansakoulunopettaja, oli anastanut puhevallan. — Kyllä minulla on verraton ryhmä, kehaisi hän ja jatkoi:

— Katsokaas, juuri silloin kun ensimmäistä kertaa saimme kuulla kuulien vinkuvan korvisamme — ja luotia tulikin kuin turkinhihastaa — eivät nämä pöhköt arvanneet heittäytyä mahalleen lumihankeen ketjun seisahtuessa ja ryhtyessä vastaamaan tuleen. »Maahan!» kiljasin minä, kuten oli neuvottu ja rätkähdin itse lumihangelle siitä pitäen ampuu luskuttamaan. Olinkin siihen pyssyyni käytelyyn niin innostunut, etten kotvaan ehtinyt katsomaan, miten pojat jaksavat. Kun vihdoin silmäsin pitkän ketjua, seisovat nämä tollot puunrunkojen takana tai olivat polvillaan lumihangessa ja ampuivat minkä kerkesivät. »Painukaa hii-dessä mahallenne lumihankeen!» komensin minä, mutta lähimmäinen mies huusi ammutansa lomassa: »Ei kärsi, pyssynlukot kastuu». Eivätkä ne, sen peijakkaan kalмурat, osanneet maahan heittäytyä, vaikka kuulia kyllä tuli riittämiin asti. Syyttäkoot itseään, jos napin saavat naamaansa, ajattelin minä, mutta kaikki ne sentään henkensä säilyttivät kuin ihmeen kaupalla.

— Mikäpä sen pahan tappaa, ärähti joku toisesta nurkasta unen ja hereilläolon välimailta.

Huoneessa oli hetken hiljaista. Tulen kajastus uunista loi oudon punerruksen miesten poskipäille. Paperossejaan pureskellen katselivat he aatoksiinsa vaipuneina uuniin, jossa tulen liekit nuolivat äsken siihen työnnettyä halkoa.

Näsänen Eino räpytteli silmiänsä ja aloitti kertomuksensa:

— Oltiin ketjussa muutaman harjun laiteilla ja asuttiin silloin paremmin hissunkissun. Yht'äkkiä pyrähti eteemme aukealle tuohon 50 metrin päähän metsänreunasta vahva punaisten ketju. Vimmattu tuli oli pian käynnissä molemmin puolin. Vihollisen puolelta kajahti huuto: »Kotkan punakaartin hyökkäyspataljoonan ensi pluttuuna. Hyökkäykseen!» Muutamat punaisista noudattivat tätä ensi kehoitusta, mutta pitkälle eivät he ehtineet, kun kaatuivat äkisti maahan. — Minä olin sivustamies, ja vasemmalla puolellani, vähän taaempana, oli jyvaskyläläisiä. Yht'äkkiä kuulin kesken helvetillistä ammunnan räiskettä jotakin lentävän ilmassa takapuolellani ja eteeni huomasin putoavan varsipommin, noin kolmen askeleen päähän minusta. Sen oli joku jyvaskyläläinen

heittänyt punaisia kohti. Pommia sähisi ilkeästi. Painoin vaistomaisesti päätäni lumeen ja ajattelematta mitään odotin, milloin lennän ilmaan. Pommin sähinä oli iljetävää, se repi kuin tylsällä halkosahalla pitkän ruumista. Yks'kaks' se loppui, odotin henkeä pidätellen, mutta räjähdystä ei kuulunut. Kuulat vain vinkuivat korvisani. Lämpö alkoi palata jäseniin ja veri kiertää. Se onneton jyvaskyläläinen oli asettanut näet nallin väärinpäin tai unohtanut sen

Joukko väsymättömiä oli keräytynyt uunin ääreen.

kokonaan taskuunsa.

Kertojan yksitoikkoinen ääni lakkasi kuulumasta. Miehet olivat laskeutuneet pitkälleen uunin ääreen ja uni alkoi voittaa. Eikä aikaakaan, kun koko komppania veteli makeita unia kahden pihavahdin kierrellessä ympäri taloa.

Keskellä yötä alkoi kylältä käsin kuulua kovaäänistä huutoa ja melua. Kolkossa, hiljaisessa yössä tuntui se kammottavalta. Toinen kansakoulun pihavahteista riensi katsomaan, mitä oli tekeillä.

Tulipalo siellä vain. Kunnantalolla asuvat vaasalaiset olivat ruvenneet polttamaan kortteeriaan ja nyt oli heillä täysi työ saada tuli sammumaan: kantoivat vettä kuin hullut ja etsivät paloruiskuja ympäri kylää.

Pari heistä osui kansakoulullekin, ryntäsi sisään ja herätti ovipielessä nukkuvan miehen. Tämä kähmi unenpöpperössä ylös ja häneltä kyselivät vaasalaiset, tietääkö hän, missä täällä on paloruiskuja.

— *Ha ni brännsprutor?* hihkasivat he rannikko-ruotsillaan Kainuun korpjen kasvatille.

Ei poika moista käsittänyt, katseli vain suu auki vieraita.

Nämä uudistivat kysymyksensä.

Silloin pääsi valo hänen järkeensä ja kiireisesti riensi hän selittämään:

— Joo kyllä Rönspotti on täällä ja Jauhiainen nukkuu siellä viereisessä kammarissa. Minäpä käväsen herättämässä.

Sanoi ja lähti ajelemaan hereille joukkuepäällikkö Strömbergiä, jota miehet kutsuivat Rönspotiksi. Jääkäri Jauhiaisen jätti hän sentään nukkumaan.

— Ha ni brännsprutor?

Vastahakoisesti lähti Rönspotti unentotterossa eteiseen, missä vaasalaiset kävivät hänen kimpuunsa tiedustellen paloruukuja. Mutta mistäpä Rönspotti ne olisi tietoonsa saanut ja tyhjin toimin saivat etsijät palata palopaikalle. Joukkuepäällikkö sitävastoin painui harmistuneena huoneeseensa jatkamaan keskeytettyä untaan.

Pihavahti sattui kuulemaan keskustelun ja kertoi sen aamulla koko joukolle. Ja kotvaksi riitti juttelunaihetta siitä, miten nälkamaan mies esiintyi »kapulakielen» käsitäjänä.

Suomen armeijan lentojoukkojen uusi tappio.

Suomenlahdella tuhoutuneet 3 lentäjää.

Lutnantti Nielsen.

Lutnantti Leinonen.

Kersantti Virtanen.

Kemin Suojeluskunnan laulajat.

Kemin Suojeluskunnan laulajat saivat Helsingin laulujuhlla 24. VI. pidetyissä kilpailuissa mieskuorojen kolmannen palkinnon ja herättivät mainitussa juhlassa yleistä huomiota.

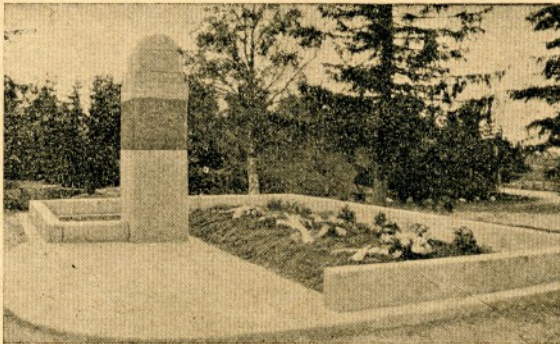
Joensuun sk. piirin piiripäällikkö jääk. kapt. Raappana on saanut eron toimestaan. Tämä merkinnee kapt. Raappanan siirtymistä ainakin toistaiseksi koonaan pois skjärjestöstä, joka hänelle on paljosta kiitollinen. Erikaisen arvokkaan työn skien hyväksi suoritti kapt. Raappana, kuten muistetaan, Hämeenlinnan päällystökoulun johtajana.

Lotta Svärd-Yhdistyksen Keskusjohtokunnan puheenjohtaja rva Greta Krohn on vapautettu mainitusta toimesta.

SUOJELUSKUNNAT

Oulun suojeluskunta. Oulun sk:n paik. päällikkö vänr. *Svedberg* on saanut eron toimestaan, ja on sk:n v. a. päälliköksi nimitetty toimitusjohtaja *Kaitera*, joka, kuten muistettaneen, aikoinaan toimi Oulun suojeluskuntapiiriin piiripäällikkönä.

Toholammin sankaripatsas.

Toholammin sankaripatsas paljastettiin kesäk. 5 p. Samana päivänä oli pitäjän rippilasten juhlapäivä ja muodostivat he yhdessä Toholammin ja vieraisille saapuneen Kannuksen sk:n kanssa patsaan ympärille nelisivuisen kunniavartion. Patsaan luovutti herra *Tunturi* ja vastaanotti kirkkoherra *Forss* voimakashenkisellä ja jatkuvaan vartiotyöhön velvoittavalla puheella. Piirin Lottien puheenjohtaja nti *Lehtinen* puhui lohdutuksen sanoja kaatuneiden omaisille, kehoittaen samalla Toholammin sk:aa edelleen, kaatuneiden asetovereiden muiston velvoittamana uskollisesti hoitamaan kodin, kotiseudun ja isänmaan turvallisuutta. — Patsaalle laskettiin Toholammin sk:n ja Lottien, Kannuksen sk:n, Piiri-esikunnan ja omaisten seppeleet. Saatiin kuulla kaunisointuinen sekakuoro-esitys »Isänmaalle» ja kansanrunoilijan *Sahan Kallen* erittäin tunnelmallinen tilaisuudelle omistettu runo. Juhlallisuus päättyi torvien säestämään »Maamme»-luluun. — Illalla oli nuorisoseuran talolla runsasohjelmainen, isänmaallista mieltä nostattava juhla-iltama.

Seuraavana päivänä pidetyssä Lottien johtokunnan kokouksessa esitti piirijohtokunnan puheenjohtaja neiti *Lehtinen* sankarihaudalle tilattavaksi runkoruusuja, sekä haudalla kävijöille mukavat istuinpenkit, joille on sopiva paikka reunuskivien vasemmalla kulmalla. Esitykseen suostuttiin yksimielisesti ja otti penkit tilataseen Lottien pyynnöstä sk:n paikallispäällikkö *Klemola*.

Toholammin sankaripatsaan on synnyinseudulleen luonnostanut tait. *Albert Gebhard*.

H. L.

— Kunniata tehdään arvomerkeille, ei henkilölle!

Lahden sankaripatsas, joka toukok. loppupuolella paljastettiin, on kuvanveistäjä *Viktor Janssonin* työtä. Kuten näkyy, on se muodoltaan harvinaisen ylevä ja onkin se epäilemättä kauneimpia sankaripatsaitamme. Kaunis Lahden kaupunki on tässä vapaussankarien muistomerkinä saanut erittäin arvokkaan ja kohottavan julkisen taideteoksen.

PILAPALOJA.

Määräyksen mukaan.

Piirt. *A. Ukkonen*.

